

ПРОТОКОЛ № 1/2022
засідання обласної координаційної ради
з питань національно-патріотичного виховання
та молодіжної політики

10 листопада 2022 року
м. Житомир
Платформа: Google Meet

12 год. 00 хв.

Присутні члени обласної координаційної ради
з питань національно-патріотичного виховання
та молодіжної політики:

Юрій
ДЕНИСОВЕЦЬ	-	заступник начальника Житомирської обласної військової адміністрації, голова координаційної ради
Вікторія
БЕЗСМЕРТНА	-	директор з комунікацій ГО «Інститут Креативних Інновацій», заступник голови координаційної ради
Сергій
КОЗЛОВЕЦЬ	-	начальник Управління національно-патріотичного виховання, молоді та спорту Житомирської ОВА/ОДА, секретар координаційної ради
Володимир
ВИГОВСЬКИЙ	-	голова правління МГО «Студентський клуб»; виконавчий директор ВМГО «Асоціація КВН України»
Наталія
ВІНЯРСЬКА	-	начальник відділу соціально-гуманітарного забезпечення Житомирського прикордонного управління Державної прикордонної служби України
Людмила
ГУМЕННА	-	заступник начальника Управління – начальник відділу молодіжної політики та національно – патріотичного виховання Управління національно-патріотичного виховання, молоді та спорту Житомирської ОВА/ОДА
Наталія
ГОНЧАРУК	-	начальник відділу ювінальної превенції управління превентивної діяльності Головного управління Національної поліції в Житомирській області

- Олександр
ГОЛЯЧЕНКО
- член Всеукраїнської громадської організації «Ліга українських клубів інтелектуальних ігор»
- Олена
ДЕНИСЮК
- проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики Державного університету «Житомирська політехніка»
- Ірина
ДЕМБІЦЬКА
- начальник Управління інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю Житомирської ОДА/ОВА
- Ірина
ДЯЧУК
- директор Національного музею космонавтики імені Сергія Корольова
- Анатолій
ДУШКО
- начальник Управління культури та туризму Житомирської ОВА/ОДА
- Світлана
СТОЛЯРЕНКО
- головний спеціаліст відділу профілактики соціального сирітства та фінансово-господарського забезпечення служби у справах дітей Житомирської ОВА/ОДА
- Захар
МАКОВСЬКИЙ
- директор Пластового молодіжного центру Житомирської міської ради
- Іван
МАРТИНЧУК
- проректор з науково-педагогічної роботи, соціального та гуманітарного розвитку Поліського національного університету
- Володимир
НАКОНЕЧНИЙ
- заступник начальника інституту з морально-психологічного забезпечення – начальник відділу морально-психологічного забезпечення Житомирського військового інституту імені С. П. Корольова
- Микола
ПАВЛЮК
- заступник командира військової частини 3047 Національної гвардії України по роботі з особовим складом
- Тетяна
ПОЛЩУК
- головний спеціаліст відділу молодіжної політики та національно-патріотичного виховання Управління національно-патріотичного виховання, молоді та спорту Житомирської ОВА/ОДА

- Юрій САЛІМОНОВИЧ - заступник начальника управління-начальник відділу професійної (професійно-технічної) освіти Департаменту освіти і науки Житомирської ОВА/ОДА
- Роман СЕГЕЙДА - виконуючий обов'язки начальника групи цивільно-військового співробітництва командування Десантно-штурмових військ Збройних сил України
- Михайло СЛІПЧЕНКО - голова консультативної ради у справах ветеранів війни та сімей загиблих захисників України Житомирської ОДА/ОВА
- Дмитро ТКАЧУК - голова громадської організації «Молодіжний інтеграційний центр»
- Сергій ШЕРЕНГОВИЙ - заступник начальника відділу реагування на надзвичайні ситуації Управління ДСНС України у Житомирській області

Всього: 23 особи

ЗАПРОШЕНІ

- БОНДАРЧУК Алла - головний спеціаліст відділу культурно-мистецьких установ, релігій та національностей Управління культури та туризму Житомирської облдержадміністрації
- КУЩУК Тетяна - директор Публічної бібліотеки з філіями Бердичівської міської ради
- КЕРЕСЕЛІДЗЕ Тетяна - голова благодійної організації «ВІДВАЖНІ», м. Коростень
- ШАРАБАР Анастасія - голова молодіжної ради при Миропільській селищній ради

Порядок денний:

1. Військово-патріотичне та національно-патріотичне виховання молоді
2. Проведення декомунізації та дерусифікації в Житомирській області
3. Волонтерство в умовах війни

Розгляд питань:

1. Військово-патріотичне та національно-патріотичне виховання молоді

СЛУХАЛИ: ГУМЕННУ Людмилу – заступника начальника Управління-начальника відділу молодіжної політики та національно-патріотичного виховання Управління національно-патріотичного виховання, молоді та спорту Житомирської облдержадміністрації, яка повідомила, що патріотичне виховання молоді сьогодні є одним із найголовніших пріоритетів внутрішньої політики, яка спрямована на виховання дітей та молоді на кращих зразках історії рідної країни, традицій, культури, освіти українського народу, що в свою чергу сприяє формуванню соборної самостійної Української держави. Разом із тим в умовах посилення сучасних загроз та викликів, національно-патріотичне виховання є також важливим безпековим чинником, оскільки спрямоване на формування національної ідентичності молоді, її готовності захищати свою Вітчизну.

Реалізація національно-патріотичного виховання, зокрема військово-патріотичного в Житомирській області впроваджується відповідно до Указу Президента України від 18 травня 2019 року № 286 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання», «Обласної програми з національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2022-2025 роки», затвердженої рішенням Житомирської обласної ради від 16.12.2021 № 312.

Основною метою впровадження зазначеного напрямку є:

- формування в молоді національної свідомості,
 - почуття любові до України;
 - пошани до видатних українських політичних та історичних діячів
- ключових подій української історії;
- готовності до сумлінного виконання громадянських і конституційних обов'язків, зокрема захисту рідної Батьківщини.

З метою вищезазначеного, Управлінням національно-патріотичного виховання, молоді та спорту Житомирської ОВА/ОДА спільно з інститутами громадянського суспільства, вищими навчальними закладами впродовж 9 місяців 2022 року проведено 37 заходів, таких як:

- інформаційно-просвітницький захід «На захисті найдорожчого» спільно з ГО «Фізкультурно-спортивне товариство «Динамо», (мета: підготовка молоді до захисту життя і здоров'я, забезпечення власної безпеки і безпеки інших людей у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу) в рамках якого учасники ознайомились з: первинною медичною допомогою у екстремальних умовах,

матеріальною частиною вогнепальної зброї (ПМ, АК), основами самозахисту, теорія та практика;

- з метою відзначення пам'ятних, історичних дат та особистостей проведено ряд вебінарів: «В єдності сила» до Дня соборності», «Страшна трагедія Голокосту!» (музей єврейства м. Бердичева), «Життєвий шлях Степана Бандери. Міфи та реальність!», «Пам'ятай про Крути!» (з Національно-військовим історичним музеєм); та заходи з нагоди державних свят: День Конституції України, День Української Державності, День Державного Прапора, День Незалежності України;

- інформаційно-просвітницький захід «Національне надбання українського народу!» (мета: підвищення рівня патріотизму, національної ідентичності, ціннісне ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави, нації) в рамках якого були проведені вебінари: «Острів скарбів у Хорошеві», «Рідний край – Житомирщина» та інші;

- інформаційна кампанія «Вступай в збройні сили України» (Управлінням морально-психологічної забезпечення командування Десантно-штурмових військ Збройних сил України);

- обласний конкурс «Знаємо, пам'ятаємо, віримо...» присвячений Дню Героїв України (учасники це молодь 14-18 років, 64 учасники, конкурсні роботи подавалися за номінаціями: конкурс малюнків, літературних творів, історичних досліджень);

Варто зупинитись на проекті «Незламні постаті України», який впроваджувався Управлінням спільно з ГО «Молодіжний інтеграційний центр» з метою формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості на прикладах героїчної боротьби Українського народу за утвердження суверенітету власної держави, ідеалів свободи, соборності, впродовж квітня-липня 2022 року.

В проекті представлено 10 основних етапів становлення Української Державності: Київська Русь, Галицько-Волинське князівство, Українське козацтво, Гетьманщина, Українське національне відродження, Перша світова війна, Українська революція 1917–1921 років, Міжвоєнний період, Повоєнна Україна.

Головне завдання проекту:

- показати незламні постаті різних періодів історії України, як на політичній, так і на військовій арені та їх внесок в становлення української державності;
- допомогти одинадцятикласникам підготуватися до мультипредметного тесту з історії України.

В проекті дотримувалися принципу «молодь-для молоді», молоді ментори та менторки розповідали про видатних українців з різних історичних епох для підростаючого покоління. Впродовж квітня-липня 2022 року проведено 12 вебінарів, в яких взяли участь понад 440 учасників з усіх кутів Житомирщини.

Завершальний етап проекту - виготовлення інформаційних календарів на 2023 рік «Незламні постаті України» та їх презентація на конференції.

Відповідно до «Обласної програми з національно-патріотичного виховання дітей та молоді» на 2022 рік передбачено кошти в сумі 375,8 тис., використано - 198,8 тис.

З метою належної реалізації національно-патріотичного виховання та молодіжної політики в Житомирській області Управління національно-патріотичного виховання, молоді та спорту ОДА співпрацює з наступними інститутами громадянського суспільства: «Захист прав молоді та релігійних громад», відокремлений підрозділ молодіжної організації «ПЛАСТ» Національна скаутська організація України в Житомирській області», Спілка учасників АТО у Житомирській області, «Молодіжний інтеграційний центр», «Обласна молодіжна творча спілка художників та мистецтвознавців», «Молодь за єдину Україну», «Молодіжна фундація європейських ініціатив», молодіжна громадська організація «Надія Є», «Центр молодіжних ініціатив «Джиндер» «Обласна мистецько-культурна спілка народних майстрів «Мистецьке Полісся», «Молодий рух Житомирщини» та інші.

Робота щодо військово-патріотичного та національно-патріотичного виховання в Житомирській області продовжується.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до відома. Управлінню національно-патріотичного виховання, молоді та спорту Житомирської облдержадміністрації поінформувати міські, селищні, сільські ради про проведену роботу. Рекомендувати об'єднаним територіальним громадам активізувати роботу щодо національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання (проведення заходів) із залученням військовослужбовців та інститутів громадянського суспільства

ЗА –23; ПРОТИ-0; УТРИМАЛИСЬ-0;

УХВАЛИЛИ

2. Проведення декомунізації та дерусифікації в Житомирській області

СУХАЛИ: БОНДАРЧУК Аллу - головного спеціаліста відділу культурно-мистецьких установ, релігій та національностей Управління культури та туризму Житомирської облдержадміністрації, яка проінформувала, що вторгнення військ Російської Федерації на територію суверенної держави Україна актуалізувало суспільний запит на посилення здатності протистояти внутрішнім і зовнішнім безпековим загрозам шляхом утвердження національної ідентичності українського народу, подолання наслідків антиукраїнської спрямованості російських міфів про спільну історичну пам'ять.

Сьогодні Україна захищає від російського вторгнення право на власну ідентичність. У цій війні особливого значення набуває подолання наслідків російської імперської та радянської тоталітарної політики в Україні, у тому числі – очищення публічного простору від символів імперськості та комуністичного тоталітарного режиму.

Адже важливою складовою утвердження політичної та символічної влади Російської імперії над підкореними територіями було насадження єдиного культурного простору, зокрема шляхом встановлення пам'ятників та пам'ятних знаків, відповідної символіки (російської та радянської); меморіалізації простору через розміщення поховань, у тому числі в публічних місцях; найменування населених пунктів, вулиць, площ, провулків тощо, а також розміщення символіки в екстер'єрах та інтер'єрах громадських будівель і споруд. Встановлення пам'ятників та присвоєння найменувань, що здійснювалися Російською імперією в Україні, також були покликані поширювати російські пропагандистські наративи та демонструвати вищість російської культури, водночас підкреслюючи другорядність української.

До сьогодні публічний простір міст і сіл України, попри значну роботу, проведenu на виконання Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їх символіки», залишається переважаним російською імперською та радянською тоталітарною символікою.

Процес подолання наслідків російської імперської та радянської тоталітарної політик має бути виваженим, ґрунтуватися на суспільному діалозі, відкритій фаховій дискусії, але водночас не може бути відкладеним у часі, адже це – важлива складова ментального спротиву агресії.

Питання щодо збереження у публічному просторі або заміни (у випадку топоніміки) чи демонтажу та переміщення (у випадку з пам'ятниками) повинні вирішуватися відповідно до чинного законодавства про місцеве самоврядування, а також законодавства у сфері охорони культурної спадщини.

Підходи при прийнятті рішення щодо об'єктів, назв, символів російського імперського та радянського тоталітарного минулого не повинні бути формальними, а визначатися на науковому підґрунті та за наявності суспільного діалогу. Доцільно уникати узагальнених групових критеріїв, натомість варто підходити індивідуально до кожного випадку.

У той же час потрібно враховувати, що російська імперська та радянська тоталітарна практики міфологізували певні постаті та події. Показником їхньої інструменталізації є масовість насадження назв, об'єктів, символів у публічних просторах українських населених пунктів.

При ухваленні рішень щодо усунення із публічного простору чи збереження об'єктів, назв, символів російської імперської та радянської тоталітарної політик доцільно враховувати такі критерії:

- міру та наслідки участі політичного чи культурного діяча у реалізації російської імперської та радянської тоталітарної політики;
- як ті чи інші об'єкти, назви, постаті або твори пропагують імперські та тоталітарні наративи;
- внесок особи у розвиток української та світової культури, науки та інших суспільно значущих сфер людської діяльності;
- особисту світоглядну позицію, ціннісні орієнтири тієї чи іншої постаті;

- ставлення особи до української ідентичності та ідентичності корінних народів України;
- міфологізованість та інструменталізацію імперською та тоталітарною пропагандою постаті чи історичної події.

Зокрема, недоцільним є існування у публічному просторі назв, об'єктів, символів, пов'язаних із:

- реалізацією російської імперської та тоталітарної політики, спрямованої на підкорення України, переслідуванням учасників боротьби за незалежність, здійсненням політичних репресій та інших злочинів імперського та тоталітарного режимів;
- назвами російських міст та інших географічних, історичних та культурних об'єктів РФ, що не пов'язані безпосередньо із українською історією;
- особами, що брали активну участь у реалізації та/чи пропаганді російської імперської та радянської тоталітарної політики;
- особами, що брали безпосередню участь у переслідуваннях учасників боротьби за незалежність, здійсненні політичних репресій та інших злочинів імперського та тоталітарного режимів;
- особами і подіями, що були міфологізовані імперською та тоталітарною пропагандою і до сьогодні використовуються російською пропагандою на поширення власних наративів.

Потрібно наголосити, що зникнення з публічного простору топонімів чи пам'ятників на честь певних культурних діячів не дорівнює зникненню їхнього культурного доробку, який залишається доступним.

Водночас, у процесі очищення публічного простору від російської імперської та радянської тоталітарної спадщини важливо не допустити знищення пам'яті про справді значимі для України й конкретного міста чи села історичні постаті та події.

Доцільно зберігати назви/об'єкти, пов'язані з особами, які:

- зробили важливий внесок у розвиток української чи світової науки, культури та інших сфер суспільного життя;
- були прихильними (толерантними) до України та української культури, визнавали її рівність з іншими культурами;
- боролися з тоталітарними режимами чи зазнали від них переслідування.

Важливо зберігати пам'ять про героїв та героїнь, захисників і захисниць України, зокрема солдатів, офіцерів, лікарів та медсестер, членів Руху Опору та інших, що захищали Україну від нацистських окупантів.

Важливо враховувати, що подолання наслідків русифікації не повинно призводити до звуження та примітивізації культурного простору в Україні, а натомість має стимулювати розвиток інклюзивного гуманітарного і культурного середовища, водночас наповнюючи його власним унікальним ціннісним змістом.

При ухваленні рішення щодо збереження у публічному просторі або демонтажу та перенесення до музею твору монументального мистецтва варто

враховувати рівень майстерності та внесок автора у розвиток українського мистецтва, художню цінність та оригінальність твору. Твори мистецтва, щодо яких є суспільний консенсус про недоцільність їх подальшого існування у публічних просторах, доречно переміщувати у музейний простір.

За необхідності варто пропонувати тимчасові рішення щодо усунення з публічного простору пам'ятки монументального мистецтва – закривання, маскування мистецьких об'єктів, аби уникнути поспішних рішень та не допустити втрати культурного надбання.

Також варто сприяти збереженню творів монументального мистецтва, зокрема елементів оздоблення та декору у публічному просторі, та впроваджувати методи їх критичного переосмислення. Зберігаючи цілісність матеріальних об'єктів, надавати їм нового змісту – засудження імперської та тоталітарної політик.

Таким чином, загальними підходами є виваженість, об'єктивність, своєчасність та повнота реагування на запит українського суспільства щодо подолання антиукраїнського впливу російських цивілізаційних міфів, російської імперської та радянської тоталітарної політик у публічних просторах населених пунктів України як відповіді на виклики глобального конфлікту демократичних і тоталітарних цивілізацій.

ВИРІШИЛИ:

1. Інформацію взяти до відома, Управлінням Житомирської облдержадміністрації: національно-патріотичного виховання, молоді та спорту, освіти і культури, культури та туризму активізувати просвітницьку роботу у сфері популяризації української історії, заохочення молоді до вивчення видатних особистостей, які боролися за свободу та державність нашої країни, зокрема, зацентрувавши увагу на видатних особистостях, що народились або боролись за незалежність та територіальну цілісність України на території Житомирини.
2. Рекомендувати міським, селищним, сільським радам поглибити роботу в подоланні антиукраїнського впливу російських цивілізаційних міфів, російської та радянської тоталітарної спадщини у публічному просторі населених пунктів.

ЗА –23; ПРОТИ-0; УТРИМАЛИСЬ-0;

УХВАЛИЛИ

3. *Волонтерство в умовах війни*

СЛУХАЛИ: КУЩУК Тетяну - директора Публічної бібліотеки з філіями Бердичівської міської ради, яка розповіла, що з першого дня війни співробітники бібліотеки активно займаються волонтерством. Все почалося з виготовлення енергетичних батончиків. Спершу батончики для ЗСУ робили досить простими: з вівсянки та горішків. Потім почали додавати журавлину, кунжут та в'ялену вишню. Продукти приносили небайдужі містяни, із сіл

передавали яйця та літрові банки перетопленого смальцю. Знаходили різні цукати — як традиційні, так і незвичні, наприклад, з моркви та гарбуза. Місцеві приносили на потреби нового виробництва навіть свої мікрохвильовки та духовки! Хлопці з фронту надсилали повідомлення з подяками, тому невдовзі вирішили випікати ще й кекси.

Окрім цього, в бібліотеці проводиться:

- навчання з надання домедичної допомоги;
- організовуються заходи для дітей, які залишилися в місті й дітей переселенців;
- плетуться сітки, «кікімори»;
- виготовляються обереги для наших бійців;
- проводяться благодійні ярмарки та патріотичні майстер-класи (листівки, ошібана, розпис імбирних пряників тощо).

Таким чином бібліотека перетворилася на великий волонтерський центр, який нагадує вулик.

СУХАЛИ: КЕРЕСЕЛІДЗЕ Тетяну – голову благодійної організації «ВІДВАЖНІ» м. Коростень, яка поінформувала про волонтерську діяльність вищезазначеної організації, а саме:

- психологічна підтримка людей:
 - наразі проводяться зустрічі з підопічними, збирається аналітика для створення дослідження на базі якого буде зрозуміло в чому саме потреба людей літнього віку: увага, активність, надання професійної психологічної чи медичної допомоги для виходу з післявоєнної травми;
 - на основі отриманої аналітичної бази, яку формують волонтери фонду, буде створено систему, яка включатиме арт-терапії для виходу з травми війни людей літнього віку та молодих мам з неповнолітніми дітьми за допомогою поєднання їх у спільних активностях;
 - збір та систематизація історій від людей літнього віку щодо їх емоцій та станів під час повномасштабного вторгнення у формат книги «Записки Відважних».
- формування експертного середовища для батьків, які мають неповнолітніх дітей:
 - пошук експертів: психологів, викладачів, соціальних педагогів;
 - організація профільних зустрічей та семінарів;
 - організація психологічних консультацій для подолання підліткової та інших криз дитини.
- синергія поколінь:
 - на базі отриманої аналітичної довідки та враховучи «Записки Відважних» створити систему арт-терапій у взаємодії дітей та людей літнього віку;
 - організація спільних вечорів читання книг, перегляду фільмів чи концертів за участі обох соціальних груп;

- створення системи взаємодії підопічних Фонду літнього віку з дитячим волонтерським рухом «ВІДВАЖНІ».

- дитячий волонтерський рух «ВІДВАЖНІ»:

- створення можливостей для реалізації власних проєктів в розрізі основних напрямків діяльності Фонду;
- залучення дітей до волонтерського руху та формування в них цінностей єдності, національної ідентичності, поваги до держави та її громадян, а також до людей літнього віку та їх життєвого досвіду;
- створення та реалізація семінарів командою фонду для молодого волонтерського покоління для їх індивідуального зростання в напрямках: розвитку творчих здібностей, ораторського мистецтва, комунікаційних навиків.

СЛУХАЛИ: ШАРАБАР Анастасію - голову молодіжної ради при Миропільській селищній раді, яка зазначила, що повномаштабна війна змусила багатьох людей опинитися у скрутній ситуації. Окрім допомоги держави, на допомогу прийшли волонтери. Відтак, жителі Миропільської громади приєдналися до волонтерського руху і кожен працює на своєму фронті:

- готуються смаколики для наших воїнів (пряники, пиріжки, кекси, консервація);
- щосуботи працює «благодійний столик» по збору допомоги ЗСУ;
- проводяться заходи із внутрішньо переміщеними особами;
- плетуться сітки для потреб ЗСУ;
- виготовляються окопні свічки;
- допомога пораненим військовим у шпиталів;
- благодійна лотерея «Кожен на своєму фронті» та інші.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до відома. Рекомендувати молодіжним радам та молодіжним центрам, просторам, хабам спільно з інститутами громадянського суспільства посилити роботу у напрямку волонтерства у своїх громадах.

ЗА -23; ПРОТИ-0; УТРИМАЛИСЬ-0;
УХВАЛИЛИ

Головуючий на засіданні координаційної ради

« 10 » листопада 2022 р.

Юрій ДЕНИСОВЕЦЬ

Секретар координаційної ради

« 10 » листопада 2022 р.

Сергій КОЗЛОВЕЦЬ